

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Razstava izdelkov obrtniških vajencev.

Pred nekimi dnevi smo izvedeli iz tukajšnjega nemškega lista, da se namerava tekom letošnjega leta otvoriti v Celju razstava izdelkov obrtniških vajencev. Stvar nas je kolikortoliko zanimala, ali natančneje je nismo zasledovali, ker smo bili mnenja, da je razstava namenjena le v okviru celjskega nemškega „Gewerbebunda“. V zadnjem času pa se je pokazalo, da je stvar drugačna.

Tukajšnje obrtne zadruge so vabile vse člane brez razlike narodnosti k shodu, ki se je vršil prošlo soboto popoldne v prostorih Terschekovega hotela. Tega shoda se je udeležilo tudi nekaj slovenskih obrtnikov in povabilo se jih je da se tudi udeležijo nameravane razstave. Seveda se je obenem naznanilo, da je razstavni odbor že sestavljen. Častni predsednik mu je celjski župan Rakusch, načelnik zlatar Pachiaffo, odborniki ravnatelja Paul in Bobisut, sladničar Mürtl, steklar Prettner, črevljar Koroschetz, dr. Jesenko, krojač Weiss, slikar De Toma in deželni poslanec Moric Stallner.

Kakor je torej videti, se na slovenske obrtnike pri sestavljanju odbora ni mislilo. Ko je vprašal nekdo izmed slovenskih obrtnikov, zakaj se ni oziralo tudi na okolico, se je odgovorilo, da mora odbor pač biti sestavljen iz samih Celjanov, ker bi zunanji člani ne prihajali redno k sejam. Na vprašanje, zakaj se ni povabilo slovensko obrtno društvo k sodelovanju, se je reklo, da se sploh ni vedelo, da obstoji poleg nemškega „Gewerbebunda“ še kako drugo obrtno društvo v Celju.

Pač pa se je zagotavljalo, da je razstava namenjena edino le napredku obrtniških vajencev, da je torej popolnoma internacionalna, da se je more udeležiti vsak, komur je napredek obrtniškega naraščanja le količkaj pri srcu. Gre se zato, da se vajencem pobudi veselje do dela, da se jih z medsebojno konkurenco dovede do vztrajnosti, katera je bodočemu obrtniku nad vse potrebna.

Čule so se bridke opazke, da se pri nekaterih mojstrih učenci uče vse kaj drugega, kakor svojega rokodelstva. Povedal se je konkreten slučaj, da iz neke delavnice izhajajo pač hlapci, ne pa obrtniki.

Razstava bi pokazala, koliko in česa se je naučil vajenec. Imela bi vzgojevalni namen, kajti vzgoje, prave namreč, je nujno treba obrtniškim vajencem.

Bile so to lepe besede, katerim so morali pritrditi tudi naši možje, katere odobravamo tudi mi. Prepričani smo, da bi taka razstava res blagodejno vplivala na razvoj naše obrti, zato odkritosrčno povemo, da razstavi principijelno nismo nasprotni.

Pred kratkim se je vršil v Mariboru vinnogradniški shod, katerega smo tudi priporočali, ker smo vedeli, da je namen istega gospodarsko velikega pomena. Seveda smo k svojemu pripočili pristavili, da naj poklicani činitelji gledajo na to, da se varuje čast slovenskega imena. — Isto ponavljamo tudi ob tej priliki. Nismo nasprotni razstavi, ker vemo, da bi lahko koristila

tudi našim obrtnikom, ako se je udeležijo po svojih vajencih, pač pa moramo tembolj opozarjati na to, da naj se varuje tudi tu čast slovenskega imena.

Neopravičljivo je gotovo, da se je pri sestavljanju odbora gledalo na to, da je zastopano samo mesto Celje in da okolica ni nikakor zastopana. Druga napaka pa je, da se ni oziralo na slovensko obrtno društvo, katero je s svojimi šestdesetimi člani gotovo faktor, ki je ravno takega uvaževanja vreden, kakor „Gewerbebund“. Pripomba, da se ni vedelo, da to društvo obstaja, je popolnoma nična, kajti „zavod za pospeševanje obrtov“ v Gradcu, ki je poslal svojega inženerja na skupščino celjskega „Gewerbebunda“, gotovo ravnotako dobro ve za naše slovensko društvo. In da oddelek trgovskega ministristva za pospeševanje obrtov pozna tudi naše slovensko društvo, o tem bi pač bilo nepotrebno dvomiti.

Da pa naši nemški sosaščani ne bi vedeli za naše društvo, to je pač nekoliko preveč čudno, kajti prepričani smo, do se ravno tozadevni članki v našem listu prav pridno čitajo tudi na nemški strani.

Naše mnenje je pač, da se je morda že od začetka hotelo vse prirediti pod nemško firmo, ker pa se koncem konca le ne more prezreti velikega števila naših obrtnikov v mestu Celju in okolici, se je povabilo pač vse posameznike, ne pa tudi našega društva, kajti posel je s posamezniki lagljji, agitacija ima več uspeha in oficijelnosti ni treba, katera bi se pa morala obdržavati, ako bi se hotelo reflektirati na dejansveno sodelovanje društva.

To bi bile torej naše misli o vzrokih, vsled katerih se je prezrlo celjsko slovensko obrtno društvo.

Da pa bi se nam ne moglo očitati, da hočemo škodovati dobri stvari, kajti stvar sama kot taka je vsega uvaževanja vredna, izjavljamo še enkrat, da v principu nismo nasprotniki razstave. Pač pa moramo zahtevati, da stopi razstavni odbor v dotiko z našim slov. obrtnim društvom in da se v svrhu nadaljnega delovanja pokliče tudi dva zastopnika našega društva v odbor, kakor se je to storilo pri „Gewerbebundu“, ki je tudi odposlal dva svoja zastopnika v odbor.

Obenem bi se lahko najjasnejše pokazala dobra volja nemških soudeležencev, ako bi se odbor pomnožil še za enega slovenskega člana in bi se istemu prepustilo mesto načelnikovega namestnika. To bi bilo za stvar samo tudi največje važnosti, kajti primerno razdeljeno delo je mnogo olajšano, in da bo dela dovolj, vedo dobro gospodje v dosedanem odboru. Kakor pravimo, tu naj se pokaže dobra volja, na naši strani je potem gotovo ne bo manjkalo, kajti tako kratkovidni pač nismo, da bi prezirali razstavo, ki je res velikega pomena za gospodarski napredek.

V potrdilo navedenih zahtev naj priobčimo § 1. navoda, katerega je izdalo trgovsko ministristvo za lokalne razstave izdelkov obrtniških vajencev, ki pravi: „Razstavni odbor sestoji iz zastopnikov trgovinskih in obrtniških zbornic, obrtniških društev, obrtnih zadrug, obrtnih učilišč, okrajnih in občinskih zastopov in drugih poklicanih faktorjev“.

Z ozirom na to, ker se je posebno poudarjalo, da razstava ne sme imeti nikakega političnega, nam sovražnega značaja, bi bili tudi mi pripravljeni storiti vse, da bi se razstave udeležilo čim največ naših ljudi.

Seveda pa moramo dobiti s primerne, kompetentne strani zagotovilo, da se bo vedno in povsod vpošteval naš narodni čut in da se nam ne bo nikdar in nikoli domnevalo, da bi bili le nekaki štatisti pri nemških glavnih ulogah. Ako se nam to zagotovi, smo vedno pripravljeni podati svojo pošteno roko poštenim (!) svojim nasprotnikom. Prvi pogoj pa je in ostane, da razstavni odbor stopi v zvezo z našim slovenskim obrtnim društvom in da se pomnoži odbor s slovenskimi člani, kakor smo že rekli. Vse nadaljno bi ukrenil odbor.

Ker je stvar nujna, se nadejamo, da bomo mogli v kratkem poročati o njej in sicer, ako je nemški stranki res samo ležeče na stvari, o dobrem uspehu. Toda bati se je, da bomo v kratkem čitali o kakem „strogo nemškem značaju mesta Celja“ ali kaj podobnega, kar bi seveda samoobsebi izključilo vsako sodelovanje z naše strani. Pokaže naj se torej, da imamo opraviti z resnimi možmi, ne pa morda s političnimi harlekini.

Celjske in štajarske novice.

— Zabavni večer „Slov. delavskega podpornega društva“ na dan sv. Jožefa zvečer se je prav dobro obnesel. Čuli smo petje, kakor ga v Celju že nismo kmalu slišali. Komaj dobro leto dni je, kar je g. dr. Schwab oživil pevski zbor „Slov. del. podp. društva“, in v soboto se je pokazalo, kako lepe uspehe se da doseči z marljivim delom. Pelo se je res tako izborno, da moramo častitati g. pevovodji na krasnem uspehu. Le žal, da se je naše slavno občinstvo pokazalo tako, no, recimo, nehvaležno ter si poiskalo v soboto zvečer drugod zabave. Med zbori, ki so se peli, nam je posebno ugajala dr. Schwabova nova skladba „Draga Minka, bodi zdrava“ in pa Fašalekova „V slovo“. Gosp. dr. Gvidon Sernec je zapel Lajovičevo „Zacvela je roža“, za kar se mu je tako burno ploskalo, da je moral pesem ponoviti. Enodejanka „Dve tašči“ bi se bila lahko boljše igrala, ako bi bilo več časa za vaje, pa tudi vzlic temu lahko rečemo, da so se igralke in igralci potrudili, da so kolikor mogoče zadostili svoji nalogi. Po končanem sporedu se je razvila živahna zabava, ki je med prepevanjem narodnih pesmi in izbornim igranjem narodne godbe potrajala do pozne ure. Pristrčna ovacija, ki so jo priredili pevci in poslušalci povovodji g. dr. Schwabu, je pač najjasnejše pokazala, kako je priljubljen isti v vseh slojih našega občinstva. — V obče se mora reči, da je cel večer uspel kar najboljšo. Seveda gre prva pohvala, kakor smo že rekli, pevskega zboru in njegovemu vodji. „Slov. del. podp. društvo“ je lahko ponosno na ta večer, kajti moralni uspeh, ki ga je doseglo s to prireditvijo, je bil pač takšen, da je presegel vse pričakovanje. Kakor smo že omenili, bi bilo glede udeležbe pač treba nasloviti na slavno občinstvo nekaj resnih besed, toda — nočemo kaliti javnega miru in slavnemu občinstvu slad-

kega pokoja. „Slovenskemu delavskemu podpor-nemu društvu“, posebno pa g. dr. Schwabu pa izrekamo še enkrat svoje odkritosrčne častitke.

— „Zveza slovenskih štajarskih učiteljev in učiteljic“ v Celju vabi k I. občnem zboru v Celju dne 4. aprila t. l., Nova ulica št. 9, I. nad-stropje. Pričetek točno ob pol 11. uri z nasled-njim sporedom: 1. Poročilo upravnega odbora o dosedanem delovanju 2. „Kaj hočemo“, (govori g. V. Strmšek). 3. Volitve. 4. Eventualnosti. (Pred-logi naj se pred zborovanjem izroče odboru). — Ker se gre zato, da pokažemo, da je naša „Zveza“ res aktualne važnosti, je pač odveč še posebej opozarjati slovensko učitelstvo na Štajarskem, da se udeleži tega zborovanja čim številnejše.

Upravni odbor.

— Promocija Danes je bil promoviran na dunajskem vseučilišču doktorjem prava g. Ivan Dimnik, rodom Trboveljčan. Častitamo!

— Zaročil se je g. Franc Schaur, velepo-sestnik v Brodeh, z gdč Fini Šentakovo na Vranskem. Vrlima narodnima obiteljima prisrčno častitamo!

— Poslanec vit. Berks je izročil želez-niškemu ministrstvu nadaljne prošnje za sloven-ske napise pri železnici Celje-Velenje namreč: prošnjo okrajnega odbora kozjanskega, občin Buče, Dobje, Drenskorebro, Imeno, Koprivnica, Križe, Kozje, Lastnič, Mrčno selo, Podsreda, Pilštanj, Sedlarjevo, Sopote, Sv. Vid, Velikikamen, Virštanj, Zagorje, Ljubno, Tolsti vrh, Št. Janž in konkurenčni odbor v Črešnjah.

— Penzionisti zapuščajo Celje. Nekdaj se je v Celju nahajalo mnogo rodbin upokojenih častnikov in uradnikov. Odkar se je pa naselila v Celju neumna nemška nestrpnost, izseljujejo se trezni nemški ljudje iz Celja. Lansko leto se je izselilo 12 rodbin vpokojenih častnikov, letoš-nje leto tudi že 5. Neki nemški častnik, ki je bil že 12 let v Celju, odgovoril nam je na vprašanje, zakaj hoče Celje zapustiti: „Celih 12 let se nisem seznanil niti s petimi rodbinami tukajš-njih „špispurgarjev“. Od samih protestantskih in prusaških komedij živijo in kdor se istih ne udeleži, ta sploh med Nemci ne najde prostora, kjer bi se mu ponudil kak užitek družabnega življenja.“ Nasproti temu pa moramo z veseljem povdarjati, da število zavednega slovenskega prebivalstva sicer ne skokoma, pa vendar prav znatno narašča. Dobro bi bilo, če bi se osnoval slovenski odsek za promet tujcev Slovanov v Celju.

— Celjski tlak in Slovenci. Nečuvveno se slovenski kmetje že desetletja izsesavajo od celjskega mesta, katero ima ob vseh oglih svoje mitnice liki srednjeveškim gradovom roparskih vitezev. V resnici so se nekdanj celjskemu mestu mitnice dale v ta namen, da bi se z dohodki mestne ulice potlakale, dasiravno je krivično, da bi to morali plačevati slovenski kmetje in ne mesto samo. Zdaj pa, ko so si celjski Nemci z denarjem slovenskega kmeta lahko že deset-krat potlakali grde ulice, se še vendar ogromno visoka mitnina vedno pobira, dasiravno večino dohodkov požrejo upravni stroški, to je zlasti plača mitničarjev, ki so obenem najstrašnejši nemški agitatorji. Toda še dalje gre nemška predrznost. Zdaj naenkrat začenjajo vpiti, da je baje za nje razžaljivo, ako po teh ulicah tudi Slovenci hodijo in med seboj glasno v lepem slovenskem jeziku govorijo. Tem nenasitnim pi-javicam moramo pokazati, da si mi Slovenci, ki smo morali dati denar za potlakanje razdrapanih celjskih ulic, ne bomo dali predpisovati, po kateri ulici se bomo smeli po slovenskem tlaku sprehajati. Tudi si od nikogar ne bomo dali predpisovati, kako glasno bomo po celjskih ulicah slovenski govorili, naj je to kosmatim nemškim ušesam prav ali ne; kadar in kjer se bomo nemške družbe na ulici izogibali, storili bomo zaradi njih pohujšljivega nastopanja in neotesanosti, predpisovati si pa pičice ne damo.

— Nemški mlin in varnost življenja v Celju. To je že res strašno, kako slaba je celjska mestna uprava. Zadnji teden so vkopavali pri celjskem nemškem mlinu stebre za napravo tele-fonske zveze. Izkopali so kar na javnem potu globoke jame ter jih čez noč pustili, ne da bi se ukrenilo količkaj za varnost občinstva, niti luči niso v svarilo izobesili. Jože Horvat je vsled

tega hudo ponesrečil, ko je šel z dela domov in nič hudega sluteč padel v tako jamo sredi jav-nega pota. Šele čez eno uro ga je nekdo opazil ter so ga brez zavestnega potegnili iz jame s hudimi poškodbami na glavi. Ko se je redarja opozorilo, se je seveda izgovoril, da bode rajši drug dan šel jamo pogledat in se je šele ob pol 12. uri luč obesila. Tako se torej v nemškem Celju skrbi za varnost življenja. Samo plačevati bi morali, da mesto lahko daje prispevke za nemška hujskajoča društva, kjer bi se pa mo-rala spolnovati dolžnost nasproti javnosti, pa tolika nemarnost!

— Kmetijska zadruga za Spodnje Šta-jarsko v Žalcu pozivlja svoje člane, da naj se takoj oglase z naročitvijo umetnega gnoja, da se za morejo celi vagoni naročiti. Dokler skupne naročbe ne znašajo za celi vagon enega ali dru-gega umetnega gnoja, se leta ne more naročiti radi previsoke cene.

— „Štajerc“ — pesnik. Ker že danes vse pesnikuje, hotel je tudi nemškutarški „Štajerc“ zajahati „pegaza“. Namesto „pegaza“ zajahal pa je „osla“ in ni torej čudo, da je njegova zadnja „pesen“ pravo pravcato „oslovsko riganje“.

— „Štajerc“ — znorel. Nekateri listi tr-dijo, da je „Štajerc“ vsled veselja, da so pri zadnjih volitvah v okrajni zastop ptujski zma-gali „nemškutarji“, znorel. To ni mogoče, kajti kdor pozna „Štajerca“, ta pač mora vedeti, da je „Štajerc“ že davno pred volitvami znorel. — Pač pa je verjetno, da so pri navedenih volitvah znoreli oni slovenski kmetški veleposestniki, ki so z „nemškutarji“ volili, kajti mi ne moremo verjeti, da bi mogel biti človek pri zdravi pameti, ki voli „Nemca“ ali „nemškutarja“ radi „golaža“ in „pijače“, dasi sam niti nemški — ne zna

— „Bralno in pevsko društvo Maribor“ priredi v petek, dne 25. marca 1904 v dvorani „Narodnega doma“ v Mariboru gledališko pred-stavo „Odgojitelj Lanovec“, veseloigro v treh dejanjih.

— Shod vinogradnikov v Krškem. Pred kratkim je bil shod vinogradnikov v Mariboru. Tedaj so pokazali vinogradniki, da so pri reše-vanju skupnih perečih vprašanj edini. Solidar-nost na agrarnopolitičnem polju dveh narodov, ki se na narodno-političnem polju neprestano borita, mora toliko večji vtis napraviti. Ta harmonija v borbi za gospodarski obstanek gotovo ni nobenega značaja oskrunila. Vse je šlo le za pravi smoter shoda, proti blagor vinogra-dov spodjedujoči vinski klavzuli. Ta shod gotovo ne bode ostal brez vtisa. Pa železo je treba še naprej kovati. Če je več takih shodov, tem bolje. Z veseljem se mora torej pozdraviti uprizorjenje enakega shoda dne 27. t. m. na Krškem. Tudi v tem prijaznem mestu ob Savi naj bi vinograd-niki v velikem številu zastopali svoj blagor, iz-javili svoje zahteve glede vinske klavzule. Dasiravno je bilo v Mariboru ogromno število vino-gradnikov zbranih, je to vendar le razmeroma majhen del vinogradnikov vinorodnih južnih dežel naše države. Celo iz Južne Štajarske jih je zamoglo razmeroma le malo priti, še manj pa iz Kranjske. Na Krškem, ki leži ravno ob meji Štajarske in Kranjske, združijo se lahko vino-gradniki Južne Štajarske, Kranjske, da celo tudi Hrvatske. Saj vse skup ena in ista mora tlačiti. Ona energično gospodarsko stremljenje izraža-joča solidarnost, ki je zbrala toliko vinograd-nikov v Mariboru, naj jih spravi od vseh vino-rejskih pokrajin tudi v Krško v nedeljo, dne 27. t. m. Z veseljem naj pa pozdravijo avstrijski vinogradniki tudi vsakojako udeležbo in sodelo-vanje od Hrvatov. Dasiravno smo z deželami Štefanove krone v nekakem gospodarskem proti slovju, za odstranjenje klavzule nam je skupna zadeva, zadeva, za katero se nam je tu kakor tudi tam moško boriti.

Prijateljem

narodne pesmi naznanje!

Kdor ima le količkaj izvežbano ali vsaj prirojeno glasbeno čuvstvo, ta ve, da nobena pesem ne vzbuja in ne podkuplja veselja do petja in glasbe sploh v toliki meri, kakor pre-prosta narodna pesem. Saj je vobče znano, da

so uprav narodni napevi oni faktorji, ki kažejo manj izvežbanim pevcem pot do višje muzikalne naobrazbe. Zahteva, da se naj narodna pesem že v ljudski šoli marljivo goji in potem ubla-žena vrne narodu, iz katerega je izšla, je torej povsem upravičena.

Uvaževaje dejstvo, da se nahaja po raznih pesemskih zbirkah, pa tudi med narodom samim še marsikatero zdravo glasbeno zrnce, ki bi učiteljem pri pevskem pouku v šoli s pridom slu-žilo, odločil se je podpisanec za sestavo večje pesemske zbirke narodnih in v narodnem dnu zloženih napevov. Vse delo bode obsegalo štiri zvezke s približno 400 dvo-, deloma tudi triglas-nimi napevi. Na sodelovanje je povabil sesta-vitelj zbirke tudi razne priznane slovenske skla-datelje in glasbenike, ki so se vsi s primernimi prispevki odzvali vabilu. Prvi in drugi del te pesmarice so v rokopisu kritično pregledali trije glasbeni strokovnjaki gg. Fr. Gerbič, D. Fajgelj in E. Adamič; vsi so se izrazili o zbirki prav pohvalno.

Ta omenjena pesemska zbirka — koje I. in II. zvezek izideta v kratkem — je sicer v prvi vrsti namenjena ljudskim šolam (oglasilo se je na razposlana vabila do sedaj tudi že blizu 800 slovenskih učiteljev in učiteljic), a ker bi utegnila ta pesmarica zanimati i drugo glasbeno naobraženo občinstvo, zlasti zaradi tega, ker bode obsegala tudi precejšnje število takih na-rodnih napevov, ki še niso bili do sedaj nikjer objavljeni, zato se obračam tem potom do vseh za glasbo se zanimajočih slovenskih rodoljubov z vljudno prošnjo, da mi po dopisnici blage volje na kratko sporočijo, ako želé da se jim svoječasnó dopošlje zgoraj omenjena pesemska zbirka. Tudi oni starši, kojih otroci se uče glasbe — na gosli ali klavir — naredé svojim mladim umetnikom gotovo veselje, ako jim omislijo to glasbeno delce.

Pričujoče književno naznanilo objavljam radi tega, ker namenja založnik prirediti le toliko izvodov posameznih zvezkov, kolikor se oglasi odjemnikov. Cena snopiču z okclu 100 napevi bode približno 70—80 vin.

V Središču, dne 15. marcija 1904.

Anton Kosi,

učitelj in izdajatelj mladinskih spisov.

Druge slovenske novice.

— Kranjska trgovska in obrtna zbornica. Trgovski minister je potrdil g. Jožefa Lenarčiča predsednikom in g. Franc Kollmanna podpred-sednikom te zbornice.

— Nov slovenski list. O Veliki noči začne izhajati v Ljubljani glasilo narodno-radikalnega dijaštva. Pečalo se bo z dijaškimi razmerami, prinašalo pa tudi članke o politiki, o kulturnih in socialno-ekonomskih vprašanjih. Naročnina lista je za dijake 2/40 za ostale 4 krone.

— Vabilo na CXXXIV. odborovo sejo „Slo-venske matice“ v Ljubljani, v ponedeljek, dne 28. sušca t. l. ob 5. uri popoldne v društveni dvorani. Spored: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potrditev zapisnika o CXXXIII. odborovi seji. 3. Poročilo knjižnega odseka. 4. Tajnikovo poro-čilo. 5. Eventualia.

— Tudi za naše razmere priporočljivo! „Gorica“ pripoveduje o tem-le dogodku: V sredo zvečer so se štirje visokošolci vračali po vipavski železnici v Gorico. Dejstvo pa, da so v kolo-dvorski restavraciji po slovenski zahtevali piva, so velemožni gg. natakariji smatrali za provoka-cijo, katero so zavrnil s tem, da niso hoteli postreči. Dijaki pa so bili malce drugačnih na-zorov, nego gg. v kolodvorski restavraciji in so te svoje nazore raztolmačili načelniku postaje. Ta je storil svojo dolžnost, kar je imelo čudovit efekt: gg. v restavraciji so kar naenkrat per-fektno znali slovenski! — Ta dogodek je zelo poučen tudi za nas, kajti v naših kolodvorskih restavracijah navadno „ne znajo“ slovenski.

— Nemška kultura v Celovcu. V pone-deljek zjutraj nudil se je gledalcu v Celovcu „čeden“ prizor pred pisarno gosp. dr. Brejca — hiša in tabla z napisom odvetniške pisarne bili sta ometani s cestnim blatom, po tlaku pred hišo pa so bile vsajene rožice pristne nemške kulture! Kaj naj k takemu duhovitemu početju rečemo? Živela kultura!

— Italijanska univerza. Dva italijanska poslance sta bila pri naučnem ministru in ga vprašala, če se misli res na ustanovitev samo stojne ital. pravne fakultete v Inomostu. Minister je odgovoril, da vlada za enkrat še ne odstopa od svojega načrta, da bodi vseučilišče v Rove redu. Če pa pride vprašanje v parlamentu v razgovor, se bo vlada ravnala po razmerah. — Občinski svet v Inomostu je odločno ugovarjal temu, da bi se italijanska univerza ustanovila v Inomostu ali v Roveredu. Italijanski dijaki na Dunaju so pisali češkemu poslancu, dr. Pacaku v francoskem jeziku pisano zahvalno pismo, ker se je potegnil za njihovo univerzo.

— Demonstracije v Zagrebu. „Resnica v oči kolje“ smo si mislili svoj čas, ko smo povedali resno besedo o zagrebškem voditelju „čistih pravašev“ dr. Josefu Franku, kajti njegovo glasililo „Hrvatsko pravo“, s katerim smo bili v zameni, je takoj — izostalo. In ni nam žal, kajti tako perfidnega lista pač ni med vsem slovenskim časopisjem, kakor je Frankov „Horvacki praf“, kateri se je postavil na stališče Japoncev in blatil na vse mogoče načine ruski narod. In ne samo to. V zadnjem času se je na Hrvatskem začelo širiti gibanje v izmirjenje obeh bratskih narodov hrvatskega in srbskega. Posebno med visokošolci je to zблиžanje pokazalo najlepše uspehe. Ali tudi tu je morala poseči vmes omazana Frankova roka. S pravo čifutsko nesramnostjo so njegovi pristaši vseučiliščniki razbili v vseučiliščni avli obešeno desko srbskega društva, kar je dalo povod velikanskim demonstracijam. Že skoraj celi teden se bije hud boj po zagrebških ulicah med pravimi Hrvati, združenimi s Srbi, in s Frankovimi podrepani, najetimi pouličnjaki in plačanimi barabami. Vsak pošten človek se mora zgražati nad gnusnimi Frankovimi omazanostmi. Vsi slovenski listi pišejo najostreje proti njemu in njegovemu listu katerega mečejo iz čitalnic in kavaren. Tako tudi mi pozivljamo naša društva in posameznike, da vržejo ta izmet časnikarstva na gnoj, kamor spada. Nobeden spodnještajarski Slovenec ne sme biti naročnik Frankovega „Hrvatskega prava“. Na slovenska dijaška društva pa pozivljamo, da pretrgajo vsako zvezo s „čistimi pravaši“ na zagrebškem vseučilišču in to objavijo v slovenskih in hrvatskih listih. To bodi slovenski odgovor na lopovstvo, ki se je zgodilo v avli zagrebškega vseučilišča.

— Naučni minister v razstavi slovenskih umetnikov. V sredo si je ogledal razstavo slovenskih umetnikov pri Micheteju na Dunaju naučni minister dr. pl. Hartel v spremstvu sekcijskega načelnika Stadlerja pl. Wolffgrüna. Naučno ministrstvo je odločilo, da se nakupi: Groharjevo „Rafoljsko polje“, Jakopičevo „Breze v jeseni“ in Jamovo „Ampera“. Dalje so prodane slike: Groharjeva „Zimska studija“, Jakopičeva „Odpočitek“ in Jamova „Breze“. Grof Harrach je nakupil Berneckerjev „Dekliški portret“.

Slovenskemu narodu!

Ko je pred 11. leti 166 rodoljubov izdalo oklic za nabiranje prispevkov v ta namen, da se genijalnemu našemu pesniku dr. Franu Prešernu postavi v beli Ljubljani dostojen spomenik, bili so ti rodoljubi prepričani, da jim požrtvovalnost slovenskega naroda omogoči odkriti spomenik ob stoletnici rojstva Prešernovega — leta 1900. Žal, da se to pričakovanje ni izpolnilo. Doneski za spomenik prihajali so namreč tako počasi, da je odbor tega leta šele mogel zazpizati natečaj za najboljši osnutek ter — računajoč z daljnimi zbirkami — oddati izvršitev spomenika.

Leta je sedaj gotov in tudi že v bron vlit. Delo je to domačega umetnika Ivana Zajca; delo, ki bode delalo čast ne samo umetnikovemu imenu, temveč vsemu narodu slovenskemu.

Odbor je želel spomenik postaviti že letos in odkriti ga ob vsesokolski slavnosti; onemogočen mu je pa to vsled nedostajanja sredstev. Za postavljanje spomenika potreba je namreč še najmanj 25.000 K. Dokler se ta svota ne zbere, moral bo spomenik shranjen ostati v cesarski livarni na Dunaju.

Žalostno bi bilo in slabo izpričevalo za našo narodno probujenost in zavednost, ko bi ta prehramba imela dolgo trajati. Saj je Prešeren vsemu našemu slovstvu dal pravec, v katerem se sedaj razvija in vsled katerega smo stopili v vrsto prosvetljenih narodov.

Izpolnimo torej dolg hvaležnosti do njega! Res, da so narodni davki pri nas nenavadno veliki; a pri vsem tem nam ob količkaj dobri volji ne bode nemogoče zbrati v nekaterih mesecih nedostajajočih 25.000 K, ako se ves narod zave svoje dolžnosti. Ne smelo bi biti zavednega Slovenca, ki bi ne dal prispevka za Prešernov spomenik.

Z zaupnostjo se torej obrača odbor s prošnjo za prispevke do vseh Slovencev, ki čutijo, kaj smo dolžni spominu velikega našega pesnika.

Naj ne bo letos ne javnega in ne zasebnega sestanka rodoljubov, da bi se na njem ne zbrala svotica za Prešernov spomenik; naj ne bode veselice, katera bi ne dala temu namenu primerne svotice!

In če bode tako, dvigal se bodo kmalu na najlepšem ljubljanskem trgu v kratkem spomenik, ki bode vsakomur molče govoril o zavednosti slovenskega naroda.

V Ljubljani, dne 18. sušca 1904.

Odbor.

Politični pregled.

— Državni zbor. Petkova seja je bila zopet popolnoma brezplodna. — Do 4. ure so se čitale razne interpelacije ter se je po dvakrat glasovalo o peticijah. Končno se je rešil Kratochwilov nujni predlog o spremembi obrtnega reda na ta način, da se je nujnost, o kateri se je razpravljalo pet dni, odklonila. — V sobotni seji so se čitale interpelacije in peticije do 4 ure. Med vlogami je bila tudi vladna predloga o službenih razmerah uslužbencev pri kmetijskih in gospodarskih podjetjih. Potem je posl. Dvořak utemeljeval svoj nujni predlog glede razširjenja prostorov na češkem vseučilišču v Pragi in češki tehnični visoki šoli v Brnu. Med njegovim govorom je bila zbornica skoraj popolnoma prazna. Zatrjeval je, da njegov predlog ni obstrukcijski, kritikoval ministrskega predsednika ter izjavil, da potrebuje Avstrija državnika, ki razume najti pota k srcu češkega naroda. — Ministrski predsednik je takoj odgovoril, na kar se je seja zaključila.

— Spravna pogajanja med Jugoslovani in Italijani. Podlaga tem pogajanjem je sledeča: Italijani obljubijo, da se zavzamejo za ustanovitev slovenske pravne fakultete v Ljubljani, dočim nastopijo Čehi in Jugoslovani za ustanovitev italijanske pravne fakultete v Trstu. Italijani naj bi nadalje dovolili Slovincem ustanovitev samostojnega slovenskega okrajnega glavarstva za tržaško okolico in slovenske paralele na nemški gimnaziji v Trstu. Nadalje jamčijo Italijani za svobodo slovensčine v deželnih zborih za Trst in Istro. — Tozadevne konference so se vršile pod predsedstvom dr. Pacaka. Govori vseh udeležencev so bili prisrčni, polni spravljivosti. Posvetovanja so se zaključila z željo, naj bi zapričete obravnave dovedle do povoljnega uspeha.

Rusko-japonska vojna.

O zadnjem napadu japonskih torpedovk se poroča, da se je ruski torpedovki „Vlastog“ posrečilo približati japonski eskadri v bližino nekaj metrov, na kar je „Vlastog“ vrgel med japonske ladje torpedo in zadel neko japonsko ladjo, ki se je takoj s poveljnikom in vsem moštvo potopila. Japonci imajo sedaj samo še štiri oklopnice. Ponoči vlada v Port Arturju popolnoma tema, ker je ukazano, da ne smejo goreti luči. Mnogobrojne vojaške patrolje skrbe za varnost in za red in mir v mestu.

Iz Čifu se preko Londona poroča, da sta sovražni armadi ob reki Jalu trčili druga na drugo in da se je vnela huda bitka, v kateri so Rusi Japonce popolnoma porazili in vjeli 1800 japonskih vojakov. Ali je ta vest resnična, se še ne ve.

O številu ruske armade krožijo najrazličnejše vesti. Z Dunaja se poroča, da imajo Rusi na daljnem vztoku okolu 360.000 mož. Od te armade

je 250.000 določenih za vojne operacije, dočim se nahaja ostalih 110.000 mož v trdnjavah in ob železniški progi, ki se straži, da je ne razdro Tunguzi. Kozakov imajo Rusi v južni Mandžurski okolu 25.000 in okolu 560 topov.

Berolin 21. sušca. „Nord. Allg. Ztg.“ javlja iz Petrograda, da se je admiralu Makarovu posrečilo prodreti s svojim brodovjem skozi črto japonskih brodov in se združiti z vladivostoškim brodovjem Pomen tega dogodka je, da se je sedaj akcijska sposobnost ruskega brodovja znamenito povečala.

London 21. sušca. „Daily Telegraph“ poroča, da se je portarturško brodovje združilo z vladivostoškim brodovjem.

Petrograd 21. sušca. Ritmojster pri intendantci, Ivkov, ki je različne vojne tajnosti izdal Japoncem, je bil obsojen na smrt in koj včeraj obešen.

Razne stvari.

— Oteklino vimena kako zdraviti? — Mnogokrat se pripeti, da kravi vime oteče. Kmetijski ljudje verujejo, da oteklina izvira od pika kake golazni, zlasti rovko (Spitzmaus), katera rada stanuje v gnoju, imajo pogosto na rovašu Vendar temu ni tako. Oteklina se napravi lahko iz mnogo drugih vzrokov, poškodovanj za nanjih in napak notranjih, pri katerih najmanjši ni ta, da se mleko vselej čedno ne izmolze. Ako je videti od zunaj kaka ranica ali razpoka, treba tisto in vso oteklino mazati s segretim pa ne osoljenim novim maslom, ki se nalašč za to pravi. Sploh pa se vse oteklino vimena svetuje zdraviti s hlapenjem. To se stori najlažje, ako se razbela železo ali kamen, dene v posodo, katera se drži pod vime krave, na žareče železo polagoma voda, kar napravi močen dim ali sopar. Da ta ostane ali izpuhti bolj v vneti del vimena, treba kravo pokriti s kakšno odejo. Mesto vode za polivati priporočajo nekateri bolj mleko, ponekod se na žrjavico vsuje soli ali pa sladkorja. Še večji učinek v soparjenju se na pravi, ako ulijemo na seneni drobir v posodi vrele vode in jo pod kravo postavimo. Seveda se mora krava istotako pokriti, da se sopar prehitro ne zgubi. Eno ali drugo se po potrebi ponavlja vsaj po trikrat na dan, dokler bolezen ni odjenjala.

— Sueški kanal in njega dobiček. — Znano je, da je Sueški kanal ona črta ali vodna cesta, katera je bila napravljena od leta 1859 do 1869 ter je z njo odrezana suha zemlja, katera veže ondi Azijo in Afriko. S tem kanalom zvezano je Rdeče morje s Sredozemskim. Ta prehod okrajša pot ladjam v Avstralijo za 800 morskih milj, v vzhodno Azijo za 3500 morskih milj, v Indijo pa celo za 5000 morskih milj. — Predor ali kanal je dolg 85 mor. milj (1574 km) širok v goratem kraju 579 metrov, v nižavah pa do 100 metrov. Na dnu je širok 219 metrov globok pa navadno okolu 7—9 metrov. Velika barka pluje skozi to ožino okolu 17 ur, ker ne more vsled tesnobe vode rabiti vseh svojih moči. Plača se za prehod od navadne ladje po 16.500 kron. Že v letu 1875 poslužilo se je tega kanala 1474 ladij z težo 2.000.000 ton. Leta 1889 že 3425 ladij z težo 6.750.000 ton. Leta 1900 vozilo je skozi predor 3441 ladij in sicer 1935 angleških, 462 nemških, 285 francoskih, 232 holandskih, 126 avstrijskih in 100 ruskih parnikov. Potnikov je bilo na teh barkah 282.000. Družba, katera je predor zgradila, imela je 90 milijonov kron dohodkov, od katerih je celih 50 milijonov kron čistega dobička. Sedaj daje družba predor poglobiti do 950 metrov, zraven bode oskrbevala tudi električno razsvetljavo, da bode ladjam mogoče tudi po noči voziti skozi predor. To vse bode stalo družbo okolu 23 milijonov kron. V tej dobičkanosti družbi so seveda sami angleški bogataši.

— Kako dolgo more človek vzdržati brez spanja? — To vprašanje se je poskušilo rešiti pred nekaj leti v Ameriki, kjer se je poskušnje lotilo šest trdnih in zdravih mož. Začelo se je bedenje v ponedeljek. Štiri moške vzdržali so le do četrtega; peti pr. Towasend do nedelje zjutraj; šesti Mr. Cunningham pa je vztrajal celih sedem dni. Ko so ga ravno namenili pokazati kot junaka občinstvu, padel je in takoj močno zaspal. Towasend je v tem času shujšal za šest, Cunningham za osem kilogramov na teži svojega telesa.

— Kdo v Avstriji plača največ davka? — 1. Igralci v loteriji, kateri iz neumnosti znosijo tja do 15 milijonov gl. na leto. 2. Kadilci, kateri spravijo v dim in zrak nad 100 milijonov goldin. 3. Pijanci, kojih nezmerna pijača velja 109 mil. gl. na leto. Pripomniti k temu je, da vsi ti plačujejo svoj davek prostovoljno, brez opomina, brez — eksekutorja.

— Koliko stane kmeta — zajec? — Po poskušnji se je prepričalo, da potrebuje zajec

na dan 2 kg sena in 75 gr. repe ali sočivja. Ako računimo da je v enem okrožju 1000 zajcev, potrebovali bi na leto 730 000 kg sena in 273.750 kg sočivja, kar bi zneslo okoli sto vagonov hrane, v vrednosti blizu 8300 glđ. Po tem računu stane kmeta, na katerem zemljišču živi eden zajec, na leto okoli 8 glđ. Ta račun, četudi površen, ni pretiran, ker če bi morda se v hrani pri enem kaj prištedilo, pak to vzamejo tembolj drugi, kajti znano je, kako se zajci hitro plodijo, da jih je kmalu mesto par gobčkov, po deset ali še več.

Loterijske številke.

Trst, dne 18. marca 1904: 66, 3, 29, 82, 32.
Linc, " " " " 65 79, 19, 31, 10.

Javna zahvala.

Dne 19. marca spremili smo predrago mojo soprogo

Marijo Klavžer roj. Šoba

k večnemu počitku na mirovdvor v Brežicah. Ob tej žalostni priliki došlo so mi od vseh strani izjave srčnega sožalja, na katere se mi ni mogoče posebej zahvaljevati. Zahvaljujem se torej javno prečastiti duhovščini za mnogobrojno spremstvo, zahvaljujem se prijateljskim brežiškim rodbinam za krasne nagrobne vence, zahvaljujem se vsem znancem in prijateljem od blizu in daleč za ogromno udeležbo pri sprevedu zahvaljujem se vsakemu posebej in vsem skupaj, ki so v teh bridkih trenutkih z menoj sočustvovali. Bog plati!

V Brežicah, dne 21. marca 1904.

(131) Anton Klavžer, gostilničar.

Zahvala.

Ob priliki nenadne izgube našega edinega, iskreno ljubljenega sina

Karola Ahtik

kleparskega pomočnika in člana odseka „Celjskega Sokola“ v Žalcu

izkazalo se nam je vsestransko toliko dokazov srčnega sočutja, da si smatramo v svojo dolžnost, tem potom izreči vsem pri srčno zahvalo. Osobito se zahvaljujemo domačemu gospodu župniku, ki so bili pripravljeni mu prinesiti sredi noči verska tolažila ter ga sprevidili s sv. zakramenti. Zahvaljujemo se nadalje posebno „Celjskemu in žalskemu Sokolu“ za darovani venec na krsto in korporativno spremstvo z zastavo na dan pogreba, dalje gg. pevcem za ganljive pesmi žalostinke in g. dr. Karlovšku za ganljivi govor na grobu. Splošno pa se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za spremstvo pri pogrebu v tako obilnem številu, za darovane vence in izraze srčnega sočutja. Vsem torej prisrčna zahvala.

Gotovlje, dne 21. marca 1904.

(129) Žalujoči ostali.

(132)

Pretužnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je po dolgi in mučni bolezni Vsegamogočni danes, dne 23. marca ob 1/9. uro zvečer vzel našega dobrega, ljubljenega sina, oziroma brata

Janka Sorčana

stud. phil.

v starosti 22 let, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče.

Zemeljski ostanki nepozabnega rajnega se bodo v sredo, dne 23. marca ob 1/2. 5 uri popoldne v hiši žalosti št. 104 na Hrastniku blagoslovili in prenesli na pokopališče v Marijo Drago.

Blagega pokojnika priporočamo v prijazen spomin.

HRASTNIK, dne 21. marca 1904.

Janez Sorčan, nadučitelj Marija Sorčan
oče. mati.

Edvin, Erno Marija Ana
brata. sestri.

(124) 1

E. 79/4

Dražba zemljišč.

Na zahtevanje upnikov v konkurzni zadevi Julija Schmidt star. v Pilštajnu po konkurznem oskrbniku dr. Josipu Barle, c. kr. notarju v Kozjem vršila se bo

dne 29. marca 1904 dopoldne ob 10. uri pri spodaj oznamenjeni sodnji dražba posestev:

I. vl. št. 182 k. o. Pilštajn — večja, popolnoma arondirana kmetija ležeča v Suhemdolu ob okrajni cesti — s hišo za stanovanje in go spodarskimi poslopji, z zemljišči v površji 2 ha 29 a njiv, 5 ha 98 a travnikov, 12 ha 65 a gozdov, 36 a pašnikov s 1/100 sosesstnimi deleži posestva vl. št. 1 k. o. Pilštajn v površji 11 ha gozdov, 5 ha 46 a pašnikov in 25 a travnika;

II. vl. št. 183 k. o. Pilštajn v trgu Pilštajn tik farne cerkve stoječa enonadstropna prostorna hiša, v kateri se je izvrševala več kot 40 let do zadnjega časa trgovina z mešanim blagom z 2 a vrta in 32 a vinograda, oboje pri hiši, ter s 1/200 posestnim deležem posestva vl. št. 136 k. o. Pilštajn v površji 1 ha 81 a pašnikov;

III. vl. št. 184 k. o. Pilštajn, v trgu Pilštajn stoječa manjša enonadstropna hiša z obokanim hlevom, ter z zemljiščem v površji 13 a travnikov, 6 a njive in z 1/6 sosesstnim deležem posestva vl. št. 300 k. o. Pilštajn v površji 4 ha gozda.

Cenilna vrednost teh posestev znaša: ad I. 11.087 K 65 vin., ad II. in III. skupaj 12.789 K 89 vin.

Najmanjši ponudek določen je ad I. na 4800 K ad II in III. skupaj na 3000 K.

Vadija položiti je ad I 1108 K 77 vin., ad II. in III. skupaj 1280 K 99 vin.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin in (zemljiškoknjižni izpisem, hipotekarni izpisem, izpisem iz katastra cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 3 med opravičnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Kozjem odd. II. dne 9. marca 1904.

Vzamem v najem ali kupim

gostilno

s posestvom ali tudi brez istega.

Ponudbe pod „A. K.“ upravništvu „Domovine“.

(130) 2-1

Natakarica

zmožna slovenskega in nemškega jezika, prednost ima šivilja, se sprejme takoj pri

(128) D. Bezenšku na Frankolovem. 3-1

Radi preselitve prodam

celo zalogo črevljev po izredno nizkih cenah. Kdor si hoče nabaviti cene ali vzlic temu dobre črevlje, naj ne zamudi te prilike.

(123) 2-2 **St. Strašek**

zaloga črevljev v Celju.

Naprodaj je

3-2

v Sevnici ob Savi veliko hišno poslopje, v katerem je gostilna, z mesnico, ledenico in vrtom. Proda se tudi zemljišče.

Naslov pove upravništvo „Domovine“.

Okrog 20 hektolitrov

dobrega namiznega vina je skupaj ali posamezno po ceni naprodaj, da se posode izpraznijo.

Naslov pove upravništvo „Domovine“.

(122) 3-2

Fižol, predivo, suhe gobe, mešane lase in češplje kupi

Anton Kolenc, trgovec v Celju.

(115) 5-3

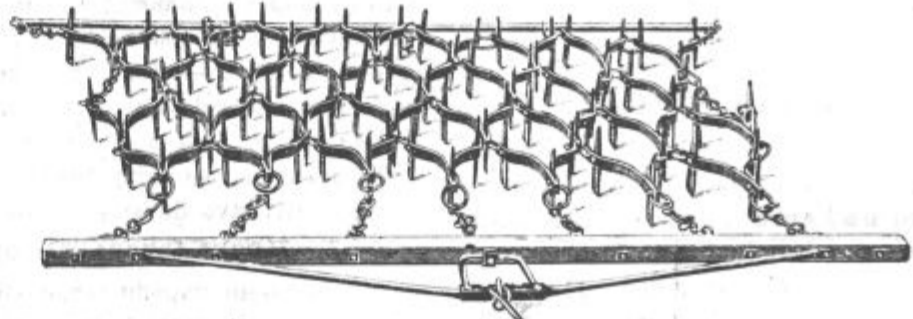
Za veliko trgovino z mešanim blagom se išče pridna in močna, 14 let stara

učenka

z dobrimi spričevali, iz poštene kmetske hiše, iz Savinske doline.

Ponudbe naj se pošiljajo upravništvu tega lista pod št. L. 100.

(117) 3-2

Poljske in travniške **brane, pluge** za težko in lahko zemljo, z dvema lemežema in za oranje na globoko, **raznovrstne poljedelske stroje**, lemeže in deske za pluge, zobe za brane, **lopate** in motike, **trtne škarje in drevesne žagice** priporoča.

trgovina z železnino „MERKUR“, P. Majdič, Celje.

Za stavbe: traverze, cement in cevi iz kamenščine. Žične mreže za ograje in trnjeve žice.